Anul IV. Aprilie 1936. CENZURAT No. 4

ŞCOALA BASARABEANĂ

REVISTĂ DE CULTURĂ PEDAGOGICĂ ŞI DE APĂRAREA INTERESELOR ÎNVĂŢĂTOREŞTI

SUMARUL:

I. Cioabă . . . . . De ziua învierii Domnului.
N. Dragomir . . . . . O metodă preventivă.
G. Raşcu . . . . . Catedrala Sf. Mormânt.
D. Gane . . . . . Figuri culturale în istoria Moldovei.
L. Vidraşcu . . . . . Medicul şi şcoala primară.
I. Isbăşescu . . . . . Legenda lui Negru-Vodă... versuri.
G. Coculescu . . . . . Intre ideal şi realitate.
M. Spiridonică . . . . . Figuri uitate.
M. Curicheru . . . . . Invăţătorul jertfă.
C. Ionescu . . . . . Cum a luat fiinţă un Cămin cultural.
D. Diaconescu . . . . . Şcoala de gospogărie sătească.

Recenzii.

Cărţi: „Figuri şi concepţii contimporane" de d-l prof. univ. *I. Petrovici*, recenzată de d-l *Boris Vasilacse*.

Reviste. Informaţiuni. Buletinul Asociaţiei.

De ziua Invierii Domnului.

Odată cu venirea primăverii, care e cel mai frumos anotimp al anului, sub influența binefăcătoare a razelor solare și miresmei plăcute a celor dintâi floricele—ce-și ivesc cu sfială căpușoarele de sub zăpada abia topită—omul se simte mai vesel, mai ager la minte, mai vioi

în mișcări, mai plin de viață și mult mai satisfăcut sufletește, decât în lunile cu zile scurte și friguroase și nopțile atât de lungi.

Ieşind cu pluguşorul la câmp, ca să tragă brazda pe ogorul nedesţelenit încă, inima i se umple de bucurie, când vede pădurea înmugurită—alte ori chiar şi înfrunzită—pomii îmbrăcaţi în haina lor de sărbătoare, iar păsărelele cântând vesele şi sărind din cracă 'n cracă, bucuroase că n'au murit de foame şi că au scăpat de gerul cumplit al iernii.

Frumuseţile—cu care natura a împodobit din belşug bogata noastră ţară—ne procură într'adevăr multe bucurii şi plăceri, însă acestea sunt prea puţin însemnate, faţă de marea bucurie şi mulţumire sufletească pe care cel Atotputernic o revarsă în sufletele noastre, când— în luna lui Aprilie— clopotele bisericilor ne vestesc că Marele mucenic şi binefăcător al omenirii Iisus Hristos *a înviat din morţi.*

Deodată, inimele noastre tresaltă la gândul că Acel ce acum aproape două mii de ani în urmă, fiind acuzat, judecat şi condamnat pe nedrept, apoi răstignit pe crucea pe care şi-a dus-o singur pe spate, până la locul de osândă şi înmormântat pe muntele Golgota, a biruit puterea morţii, reuşind să vină din nou în mijlocul apostolilor şi a drepţilor Săi credincioşi, ca să desăvârşească opera de luminarea popoarelor, după vrerea şi porunca primită de la Tatăl său din ceruri.

Invierea din morţi a Mântuitorului a fost într'adevăr o mare surpriză pentru mulţi—in special pentru păgânii şi popoarele de altă religie din acele timpuri—cari nu voiau nici în ruptul capului să creadă în învăţăturile Lui, necum să-L socoată că El ar fi cu adevărat trimisul lui Dumnezeu pe pământ, ca să izbăvească pe oameni de păcatul strămoşesc.

Mulţi chiar dintre filosofii şi marii învăţaţi de pe atunci, îşi frământau minţile ca să afle misterul minunii celei mari a Invierii, săvârşită în noaptea de Sâmbătă spre Duminecă, când ostaşii împăratului Irod—ca loviţi de trăsnet—au căzut cu feţele la pământ, iar piatra cea grea, aşezată într'adins deasupra mormântului, s'a prăvălit, pentru a lăsa liberă trecerea la o viaţă nouă a

Aceluia, care tot timpul cât a stat printre oameni, n'a făcut decât fapte bune, vindecându-i pe mulţi nu numai de rănile trupeşti, dar chiar şi de multe boale sufleteşti.

Prin învierea Lui Iisus, *concepţia lumii despre viaţă s'a schimbat mult. Oamenii încep să se convingă din ce în ce mai mult despre existenţa lui Dumnezeu şi puterea divinităţii.*

Învăţăturile Mântuitorului: pace între oameni, bunătate, iubirea de aproapele şi altele, răspândite prin apostolii Săi, şi care stăteau la baza „creştinismului", încep să prindă rădăcini, făcând adepţi chiar în rândurile celor care erau cei mai aprigi luptători împotriva legii celei noui.

Prin suferinţele mari pe care le-a îndurat în viaţa Sa pământească, cât şi prin suprema jertfă pe care a făcut-o, „ca preţ de răscumpărare pentru binele celor mulţi", *Domnul nostru* Iisus Hristos *ne-a dat a înţelege că şi noi muritorii creştini trebuie să ne sacrificăm, oridecâteori avem de apărat ţara şi credinţa rămasă dela strămoşii noştri.*

Prin credinţă am putut răbda suferinţele îndurate în munţi din cauza năvălirilor barbare, prin ea am biruit pe duşmanii cari cautau să ne cotropească şi tot prin credinţa nestrămutată în Dumnezeu am reuşit să ne întregim Ţara şi Neamul.

Deaceea, în ziua cea mare a Invierii Domnului, cât şi în cele două ce urmează, datori suntem să lăsăm la o parte toate grijele şi necazurile, să uităm de tot ce a fost în trecut, să iertăm tuturor acelora cari au greşit şi ne-nu făcut rău, ca păşind în faţa altarului— pentru a ne împărtăşi cu „Sfântul Trup şi Sânge al Mântuitorului"—să ne putem întinde frăţeşte mâna unul altuia, zicând: **HRISTOS A ÎNVIAT!**

I. Cioabă.

Cu ocazia celei mai mari sărbători creştineşi de peste an, a învierii din morţi a Mântuitorului ISUS HRISTOS, Comitetul Asociaţiei învăţătorilor, cum şi cel al redacţiei „Şcoala Basarabeană", *urează colegilor, stimaţilor colaboratori şi cetitori ai revistei viaţă lungă, fericită şi lipsită de ispita păcatului.*

Dumnezeu să vă călăuzească paşii pe drumul cel bun, ce duce spre fericire şi progres.

Sfintele sărbători ale Paştelui să aducă alinare în casele celor suferinzi, mângâiere în sufletele celor amăriţi şi bucurie deplină în inimele tuturora, pentru ca — împărtăşiţi din puterea dragostei divine — să ne putem îmbrăţişa frăţeşte, rostind frumoasele cuvinte creştineşti:

Hristos a înviat!

O metodă preventivă.

Scrierea şi cetirea, cele două scopuri principale ale şcoalei populare, implică în sine şi ortografia. Pentru aceasta se şi insistă în învăţământ la diversele obiecte, în special la gramatică şi compunere asupra scrierii corecte.

Desigur că documentarea cea mai complectă asupra scrisului corect o are şcolarul, atunci când la gramatică învaţă în chip sistematic chestiunile de ortografie. Aceasta însă se petrece în clasele III şi IV. Dar până atunci nu trebue să scrie el ortografic?

Fireşte; dar cu o deosebire: scrierea şi cetirea corectă se face până atunci în chip mecanic. Ortografia nu se bazează aci pe nici un fel de teoretizare, pe nici o regulă; ea se bazează numai pe practica curentă a scrisului şi cetitului. De aceea în aceste împrejurări învăţământul ortografic trebuie să se sprijine puternic întâi pe un auz fin şi pe o articulaţie precisă, pe o pronunţare justă.

In acest scop s'a instituit la început în clasa I categoria lecţiilor de „exerciţii de vorbire", care din nefericire în practică se reduce numai la despărţiri de ziceri în cuvinte şi de cuvinţe în silabe şi sunete; pronunţarea e aproape total neglijată.

Scrierea corectă se mai bazează apoi la această epocă a ortografiei mecanice (cl. I şi II) şi pe o amintire vizuală ca şi pe una grafică, adică vorbele, privind cazurile de ortografie, trebuesc văzute şi pe urmă scrise, fenomen care înseamnă ultima etapă a mecanizării ortografice.

Intre toate aceste fenomene însă trebue să se petreacă o asociere simultană, căci toată *mecanizarea* aceasta *ortografică este* în realitate *o asociere a momentului auditiv, a celui motor, a celui vizual şi a celui grafic.* Lipsind unul din ele, ortografia cazului respectiv sufere nesiguranţă şi e expus neexactităţii.

Ce se face în învăţământul nostru pentru realizarea ortografiei mecanice? In clasa I câteva lecţii de exerciţii de vorbire, ceva copiere şi uneori dictare. In clasa II dictare; alteori şi copiere. Fie care fel de aceste lecţiuni se face însă independent; adecă atunci când se fac exerciţii de vorbire,

nu se face şi copiere, iar când se face copiere, nu se face şi dictare.

Să analizăm puţin rezultatele. Prin ex. de vorbire, presupunând că ele s'ar face aşa cum trebue (referindu-se nu numai la despărţiri de ziceri şi cuvinte; dar şi la preciziuni de pronunţare se realizează numai momentul auditiv şi motor; adecă vorbele se spun, se articulează şi se analizează cel mult schematic. Să nu uităm de altfel că ex. de vorbire se fac în genere în prima parte a anului clasei I, adecă atunci când şcolarii încă nu ştiu să scrie şi să citească.

La lecţiile de copiere, practica arată că după ce s'au dat câteva exemple de procedare, şcolarii scriu după carte cum pot şi ce pot. Copierea e mai ales folosită ca activitate individuală la ocupaţiile indirecte. Dar să presupunem că s'ar face bine. S'ar realiza atunci în chip variabil numai momentul vizual şi ceva mai accentuat şi cel grafic: adecă şcolarul priveşte cuvântul scris în carte şi-l scrie pe caet.

La lecţiile de dictare se produc numai 2 momente : cel auditiv şi cel grafic ; adecă vorbele sunt auzite şi apoi scrise.

Pe cât vedem în toate aceste 3 feluri de lecţii de compunere, ortografia e lăsată a se realiza pe nişte asociaţii incomplecte.

Se mai întâmplă încă ceva. Când şcolarul ajunge în clasa III-a unde învaţă în chip sistematic şi logic dacă vrem, cum să realizeze această ortografie, puţina ortografie sau chiar greşita ortografie realizată mecanic în cl. I şi II se opun inconştient încercărilor de realizare prin teorie a unei ortogrfii precise. Cuvintele scrise de atâtea ori, doi ani de zile în acelaş chip, nasc o deprindere a scrierii într'un anumit fel, care foarte greu poate fi combătut. In aceste împrejurări e nevoe de foarte multă intervenţie pentru a dărâma întâi ce-i rău şi apoi a clădi ceeace trebue : adevărată ortografie.

Şi este cazul să ne alarmăm, că lipsa de ortografie o întâlnim la tot pasul la oamenii cu cultură elementară. Mai trist e atunci, când o descoperim la elevii de curs secundar din cursul superior şi la studenţi.

Dacă şcoala este în măsură a-şi îndeplini această obligaţie „cultura ortografică", atunci trebue să-şi pună în adevăr problema realizării unei bune ortografii.

Dacă metodele aplicate până acum duc la situaţiile pe cari le întâlnim, e nevoe să căutăm o *metodă preventivă* a răului, care să nu ducă pe şcolar până în clasa III-a cu aceste defecţiuni mecanice de ortografie.

Trebue aleasă o metodă, care să însemne o asociere complectă a celor 4 momente ortografice: *amintirea auditivă, amintirea motrice, amintirea vizuală* şi *amintirea grafică a cuvintelor.* Cel puţin, când lecţiile noastre de compunere în cl. I şi II vor folosi „exerciţiile de vorbire, copierea şi dictarea" în scop ortografic să le dea valoarea lor metodică.

Desigur că se pot face izolat lecţii de ex. de vorbire cu scopul de deprinderi de vorbire, articulaţie, pronunţie; de asemenea lecţii de copiere când suntem nevoiţi să ocupăm şcolari în acest fel (de pildă în ocupaţiile indirecte); deopotrivă lecţii de dictare, când urmărim să desvoltăm rapiditatea scrierii curente.

Dar dacă scopul nostru la lecţiile de compunere în cl. I şi II e deprinderea ortografică, atunci independenţa acestor 3 feluri de lecţii este dăunătoare.

Conform principiului că deprinderea ortografică se sprijină pe cele 4 amintiri (mai sus citate), aceste trei soiuri de lecţii vor trebui conexate.

E desigur peste măsură de greşit a pretinde şcolarilor să scrie la lecţiile de dictare cuvinte, pe cari nu le cunosc; şi ar fi şi mai greşit dacă unii propunători ar încerca în momentul corectării să teoretizeze scrierea ortografică, ori cât li s'ar părea lor că e de elementară chestiunea.

Pentru copiii de cl. I şi II lecţia de compunere trebue să rămână drept ceea ce este: o cetire şi o scriere cu *vorbe reproduse* a conţinutului logic din lecţiune.

E necesar să mai spunem că pentru atingerea scopului „deprinderea scrisului ortografic" trebue să alegem şi texte potrivite. Cel mai bun text va fi desigur acela, în care cazurile ortografice vor fi cele mai frequente.

* * *

Cum am putea proceda la o lecţie de ortografie mecanică la cl. I şi II?

După o pregătire destul de scurtă, unde ne-am ocupa de asigurarea că toţi şcolarii au cele trebuitoare la scris, ca

şi de o uşoară conversaţie asupra esteticii unei pagini bine scrisă, anunţăm că vom scrie o istorioară, sau cum vom găsi cu cale să anunţăm.

Trecând la predare vom proceda astfel; a) vom ceti gândirea clar *(momentul auditiv)*, b) o va pronunţa întâi un şcolar, apoi toţi în cor *(momentul motor)*, c) o vom scrie noi pe tablă *(momentul vizual)*. şi d) o vor scrie şcolarii pe caete *(momentul grafic)*.

Având în vedere această procedare prea analitică sunt suficiente de pildă zece gândiri. (De altfel lecţiile de ortografie nici nu trebuesc lungite mai mult de 20—25 minute).

După aceasta se poate face o *corectare*, în care se va accentua *numài* nepotrivirea scrisului din caet cu cel de pe tablă.

Până aci am realizat exerciţiile de vorbire şi copierea. Pentru o mai puternică întărire a cazurilor de ortografie întâlnite, în aplicare vom face o dictare a aceluiaş text. La acest moment putem avea pretenţia ca textul să fie complect ortografic scris. Dictarea în acest caz se referă la nişte cuvinte perfect cunoscute de şcolari şi probabil bine motricizate pe limbă şi fotografiate pe retină şi caet.

Acest gen de lecţii nu vor fi plictisitoare, pentru că şcolarii la această vârstă (cl. I şi II) arată aplicaţii pentru pronunţare şi scriere de cuvinte. Profitând de aceste preferinţe unii dascăli au instituit chiar un carnet ortografic, unde şcolarii scriu cuvintele noi, pe cari câteodată sunt puşi să le repete. Acest procedeu s'ar părea că e exagerat şi de aceea ar putea fi părăsit.

Iată dar că o lecţie de ortografie mecanică cuprinde toate cele 3 feluri de compuneri citate mai sus, contribuind astfel la asocierea complectă a celor 4 momente metodice, iar aceste 4 momente formează cele 4 amintiri, pe cari în chip fundamental se sprijină ortografia mecanică.

O lecţie pe săptămână la cl. I şi II de câte 20'—25' va fi suficientă pentru ca şcolarii să întâlnească toate cazurile ortografice şi în foarte repetate şi variate modalităţi. (In special în provinciile alipite lecţiile de ortografie mecanică sunt binevenite).

Iar în clasa III teoria nu va mai avea să lupte pentru învingerea unor deprinderi înrădăcinate, de ortografie aproximativă, ori chiar complect eronată.

Pentru noi rezultatul cel mai de seamă va fi că şcolarii nu vor mai face greşeli ortografice; iar la recunoaşterea obţinerii acestui rezultat orice critică trebue să cedeze.

N. Dragomir.

Catedrala Sf. Mormânt din Ierusalim.

Nici o cetate nu prezintă o complexitate atât de mare în istorie, ca Cetatea Sfântă a Ierusalimului, deşi pe teren

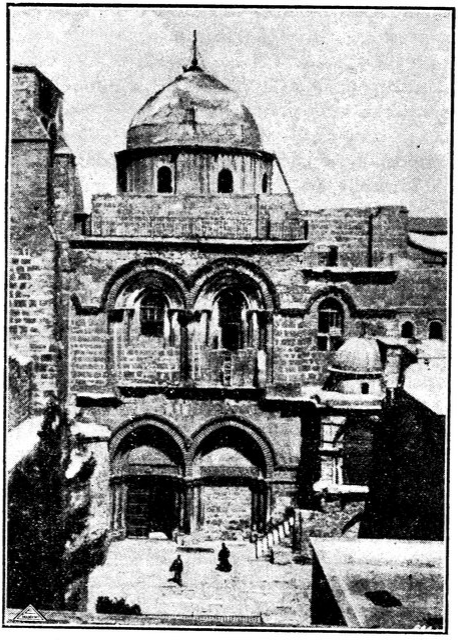

ocupă locul cel mai mic dintre toate. Aici se pot distinge *cinci lumi suprapuse în decursul veacurilor.* Intâlneşti *monumente ebraice* (piscine, ziduri, morminte); *monumente romane şi bizantine* (ruini de palate şi de catedrale creştine); *monumente gotice* (biserici făcute de Cruciaţii latini, când au stăpânit Cetatea); *monumente arabe* (bazare şi moschei celebre), iar la urmă *clădiri moderne,* cele mai multe în afara zidurilor Cetăţii

(catedrale catolice şi ortodoxe, hoteluri luxoase, universităţi ebraice. etc.).

Afară de această complicaţie, Cetatea Sfântă a Ierusalimului s'a bucurat de un prestigiu în lume, pe care nici o altă cetate nu l-a avut. Poziţia geografică o face să domine toate împrejurimile. Ori dincotro ai vrea să te îndrepţi către dânsa, trebue să urci.

Poziţia înaltă a Cetăţii Sfinte era în acelaş timp şi strategică, contribuind mult la păstrarea sfinţeniei locului, care şi astăzi e considerat sacru pentru cele trei religii monoteiste.

Intreaga Palestină e împânzită de şosele construite cu bitumul exportat din ţara noastră, pe vapoare, şi zeci de camioane automobile te transportă într'o singură zi, foarte comod, din Iudeia în Galileia, drum care acum 15 ani îl făceai călare în două săptămâni! De aceea nu e de mirare că Palestina primeşte, afară de emigranţi, şi cel mai mare contingent de turişti din întreg orientul mediteranian. Acest progres s'a înfăptuit sub administraţia britanică, care are un talent deosebit de a civiliza un ţinut. La înfrumuseţarea şi popularea ţării, la construirea portului Haifa, precum şi la clădirea Tel-Aviv-ului au contribuit mult şi capitalurile evreeşti din America.

Am pornit dela *Iaffa*, unde debarcă majoritatea pelerinilor. Vechiul loppe nici astăzi n'are port, din cauza stâncilor submarine. Oraşul e plin de Arabi, de murdărie şi de ruine, spre deosebire de vecinul său dela nord, *Tel-Aviv*, plin de Iudei şi clădiri moderne, cari au apărut ca prin minune în nisipuri infertile, unde azi pulsează viaţa şi verdeaţa (Tel-Aviv înseamnă primăvară în pustiu).

In drum spre Ierusalim, şoseaua străbate *câmpia Saronului*, plină de izvoare şi livezi imense de portocali, cari răspândesc o aromă suavă. Gardurile sunt vii, din cactuşi giganţi cu fructe.

La jumătatea drumului se află Bab-el-Uadi, dela care şoseaua începe a urca înălţimile prăpăstioase ale munţilor sterpi—odinioară plini cu pădure.

Dar deodată conversaţiile amuţesc: persoanele cele mai vesele devin serioase. Automobilul stopează la doi paşi de zidul Cetăţii Sfinte. Suntem găzduiţi la Notre-Dame, căci Patriarhia greacă e prea săracă, pentru a mai putea găzdui

pelerini. Ne spălăm, ne îmbrăcăm curat şi ca atraşi de o putere irezistibilă ne îndreptăm de vale, spre Sf. Mormânt. După o oră ieşim cu sufletul uşurat şi cu conştiinţa împăcată, că ne-am îndeplinit cea mai sacră datorie de creştin. Cine ar putea să se plângă, că rugăciunea dela Sf. Mormânt nu i-a fost ascultată?

Noaptea se lasă încetul cu încetul şi noi începem a parcurge, cu lumânările aprinse, *Via dolorosa*, oprindu-ne la cele 14 staţiuni ale sale—în sens invers de cum a parcurs-o Mântuitorul cu crucea în spate. Avem vreme până la miezul nopţii, când ni s'a permis oficierea sf. Liturghii în limba română, de către preoţii veniţi cu noi din ţară. Imediat ne dăm seamă că chiar astăzi există două Ierusalime: unul—oraş modern cu toate calităţile şi păcatele lui (în afara zidurilor) şi altul—Ierusalimul sacru dintre ziduri, care cum apune soarele e învăluit într'o tăcere mistică, pe care n'o tulbură claxoanele automobilelor, ce n'au voie a intra în cetate. Ici şi colo câte o lumină slabă te călăuzeşte pe străzile înguste şi prăvălatice, umbre misterioase se strecor pe lângă ziduri (fără a putea distinge cărei naţii şi nici măcar cărui sex aparţin), iar prin uşile bisericilor, larg deschise, iese fum mirositor de tămâie pe undele sonore ale psalmodiilor religioase. In Ierusalimul vechiu toată lumea se roagă şi toată noaptea se ţin slujbe prin biserici. E cel mai potrivit loc depe faţa globului pentru meditaţie şi reculegere.

Oricât de groaznice nenorociri ar izbi pe cineva, aici va găsi alinare şi mângâiere; aici i se va spulbera desnădejdea; aici va afla că şi suferinţa are un scop pe lumea aceasta. Cerul (din Aprilie şi până în Octomvrie, veşnic senin) picură de sus lumina miilor de stele, cari par nişte candele aprinse deasupra Mormântului veşnic viu. Răcoarea şi emoţia îţi alungă somnul departe.

Marea catedrală, zidită în sec. IV de împărăteasa Elena şi de atâtea ori dărâmată, prădată şi restaurată, are la intrare o piaţă pavată, care în zilele de sărbătoare e plină de negustori ambulanţi, ce vând podoabe bisericeşti. In jurul acestei pieţe se văd coloane de marmoră trunchiate, de pe timpul Cruciaţilor, cari au înglobat într'o vastă clădire toate bisericile dimprejurul Sf. Mormânt.

Treci pe lângă locuinţa gardienilor arabi, cari din tată în fiu îşi păstrează cheile de la intrare şi te prosternezi cu faţa la pământ sub zeci de candele aprinse, sărutând piatra roză, unde Iisus a fost uns cu miresme întocmai ca un rege, după scoborîrea de pe cruce. Lângă această *Piatră a ungerii* fusese îngropat Godefroy de Bouillon, rege al Ierusalimului în 1099.

Mergând spre Sf. Mormânt, întâlneşti la stânga locul unde a leşinat sf. Fecioară, când a văzut pe Fiul ei spânzurat pe cruce. Grilajul şi crucea de piatră, unde arde veşnic o candelă, sunt proprietatea armenilor. *Sf Mormânt* se află într'o capelă luxoasă de marmoră (în interiorul marei catedrale), zidită (după cum arată şi inscripţia) la 1810, pe locul alteia mai vechi, arsă în 1808. Aici se ţin slujbe aproape neîntrerupt şi ziua şi noaptea, de toate comunităţile creştine. In prima încăpere a acestei capele se află *Piatra îngerului* şi într'a doua (2 m. lungime) piatra de marmoră ce acopere Sf. Mormânt. Peste tot o profuziune de candele scumpe, aprinse (în număr de 43).

In afara capelei, dar cu altarul lipit de Sf. Mormânt, se află capela Copţilor.

Imprejurul capelei Sf. Mormânt, vin să se închine pe fiecare an sute şi mii de pelerini, veniţi din toate colţurile lumii, cu câteva zile înaintea Sf. Invieri, ca să vadă minunea aprinderii Sf. Lumini pe vata de pe mormântul Domnului, cu flacără care nu frige şi care nu consumă vata, ce se împarte apoi credincioşilor.

In faţa Sf. Mormânt se află *marea catedrală grecească*, cu scaunele Patriarhilor de Ierusalim şi Antiohia faţă în faţă. Are trei altare, loc pentru cor şi icoane bogate, donate de diferite capete încoronate ortodoxe.

O scară de piatră lunecoasă te conduce sus pe Golgotha în *biserica răstignirii*, unde sub masă sfântă se vede o stea de argint, ce arată locul unde a stat înfiptă crucea lui Hristos. Muntele Golgothei a fost puţin modificat ca să se poată construi această biserică, alături de acea a crucificării; totuşi, ridicând un capac, poţi pipăi şi astăzi piatra goală, despicată în curmeziş de o crăpătură atât de largă, că vârî mâna într'însa.

Iisus a fost răstignit cu faţa spre apus şi cu spatele la Cetatea Ierusalimului şi a fost îngropat la fel, astfel că serviciul divin în capela Sf. Mormânt se face cu faţa spre apus. Inălţarea s'a făcut cu faţa spre nord pe muntele Măslinelor (aproape de poale).

Prof. **G. Raşcu.**

Figuri culturale în istoria Moldovei.

Nici una dintre provinciile României nu are un trecut mai sbuciumat decât biata Moldovă—clipe de adâncă durere dar şi de înalt sbor, năzuinţi către ideal.

Paginile din istoria ei sunt pagini de lacrimi, de sânge şi urme de foc, cum spune d-l prof. *S. Mehedinţi.*

Dar, pe cât de grele şi de triste au fost frământările din trecutul ei, tot pe atât de luminoase sunt paginile lăsate de activitatea moldovenilor pe teren cultural.

Studiind evoluţia progresului nostru, Moldova deţine locul de frunte în mai toate domeniile, atât în trecutul depărtat cât şi'n cel de tot apropiat. In trecut, mânăstirile erau focarele de cultură ; tiparniţele *Mânăstirei Neamţului* au dat cărţi religioase pentru tonte provinciile româneşti.

Cercetând cronicarii, vedem că *M. Costin* şi *I. Neculce* ocupă locul de cinste. Atât primul în sec. 17-lea, cât şi cel de al doilea în sec. 18-lea, în cronicile lor au vorbe înţelepte şi pline de duioşie pentru nevoile ţării.

Tot în acest timp trăeşte *D. Cantemir,* unul dintre cei mai învăţaţi oameni pe care i-a dat Moldova pentru întreaga românime, fost sfetnic mulţi ani al vestitului ţar Petru cel Mare.

O altă figură culturală a sec. 17-lea tot în slujba lui Petru cel Mare—este *N. Milescu,* cunozcut şi sub numele de Spătaru Cârnu. E singurul român ce a făcut călătorii de studii şi cercetări prin ţinuturile neumblate ale Chinei, fapt care l-a ridicat şi în faţa streinilor.

Literatura religioasă a Moldovei a dat pe *Varlam,* cu cunoscuta-i activitate din timpul lui Vasile Lupu, pe Mitropolitul *Dosoftei,* autorul a numeroase cărţi religioase, dintre care vestită e „Psaltirea în versuri", mai apoi pe *Veniamin Costache,* întemeietorul primului seminar din Iaşi.

Odată cu începutul sec. 19-lea, în capitala Moldovei se pun bazele unei mişcări culturale mai profunde şi cu oarecare răsunet şi'n viaţa politică. Asul acestei mişcări e *Gh.*

Asache. E timpul când încep să apară cele dîtâi ziare şi reviste.

Literatura îşi ia sborul odată cu apariţia în arenă a lui *C. Negruzi* şi a fabulistului *A. Donici,* născut în Basarabia.

Urmară apoi adevăraţii întemeiatori ai literaturii române moderne şi a cercetărilor istorice, având ca reprezentanţi în prima direcţie—cea literară—pe *V. Alexandri* şi în cea de a doua—cea istorică—pe *Mihail Cogălniceanu.*

Unirea principatelor aduse o nouă eră în viaţa culturală a Moldovei.

In Iaşi luă fiinţă Universitatea cea mai veche din ţară, unde se adunară spirite alese, cu o activitate care a lăsat urme luminoase. La facultatea juridică a fost profesor câtva timp *S. Bărnuţiu,* înflăcăratul orator dela Câmpia Libertăţii din Blaj.

Tot de numele Universităţii din Iaşi este legată activitatea filologului *B. P. Hajdeu,* născut la Hotin, în Basarabia, precum şi a marelui istoric *A. D. Xenopol.*

In anul 1860, luă fiinţă tot în capitala Moldovei societatea literară *„Junimea",* sub direcţia spirituală a lui *T. Maiorescu,* având ca revistă *„Convorbiri literare".*

La această revistă şi-a publicat mare parte din poeziile sale genialul *Eminescu,* precum şi popularul *Creangă* minunatele sale povestiri.

Apoi, în literatură modernă, Moldova a dat pe: *V. Alexandri, D. Anghel, I. Creangă, M. Eminescu, N. Gane, C. Hogaş, Kernbach, Veronica Micle, Matilda Poni, D. Patraşcanu, A. Vlahuţă, A. Stavri, Th. Speranţă* şi *M. Sadoveanu.*

In direcţia studiilor istorice şi limbistice ne-a dat pe: *B. P. Hajdeu, V. A. Ureche, Al. Lambrior, A. Xenopol, I. Nădejde, N. Iorga, Gh. Panu* şi *Al. Philipide*; în studiul filozofiei pe *V. Conta,* cunoscutul autor al „Teoriei ondulaţiei universale"—carte tradusă în mai multe limbi din Europa şi a altor scrieri filozifice; în domeniul ştiinţific pe *Gr. Cobâlcescu,* întemeietorul studiilor chimice şi *E. Racoviţă,* exploratorul Polului Sudic.

In Iaşi au apărut revistele: *„Convorbiri literare" „Contimporanul",* iar în prezent apare *„Viaţa Românească".* Tot la Iaşi

în anul 1835, luă naştere cea mai veche societate ştiinţifică din vechiul regat *„Societatea de medici şi naturalişti"*, înfiinţând şi un frumos muzeu.

Moldova a dat şi numeroşi oameni politici, cari prin munca lor au contribuit la progresul ţării, astfel avem pe: *P. P. Carp, D. D. Sturdza, Laşcar Catargiu* şi *Sp. C. Haret.*

Astfel, în direcţia patriotică şi culturală, Moldova a dat oameni distinşi şi vredici propovăduitori ai ideilor de unire şi progres naţional, figuri care fac mândria neamului românesc.

D. Gane—Horăşti.

Medicul şi şcoala primară.

MOTTO:
„Igienă prin exemplu, sănătate prin educaţie".
Calmette.

Misiunea ce-o are şcoala este atât de complexă, încât colaborarea altor persoane capabile este un ajutor nepreţuit, mai ales ajutorul pentru o mai desăvârşită educaţie şi instrucţie higienică.

Se vede dar neapărata intervenţie a medicului, care este chemat să completeze şcoala, dar nu să-i schimbe şi caracterul.

El va trebui să aibă în vedere mulţimea problemelor de higienă fizică, intelectuală şi morală ivite în şcoală, urmând ca în acelaş timp să caute a aviza factorii de răspundere: învăţători, părinţi şi societate, asupra variatelor chestiuni, pentru ca astfel să se poată lua la timp măsurile de rigoare.

Medicul, cu ajutorul infirmierului şi a învăţătorului, va examina cu deosebită atenţie pe toţi copiii, stabilindu-le adevărata sănătate şi desvoltare, contribuind astfel la facerea unui cât mai fidel portret fizic şi psihic, cerut de „fişele pedagogice", fără însă ca o prealabilă întrebare să fi avut loc. Are învăţătorul în general pregătirea necesară, timp disponibil şi instrumentele psihologice necesare alcătuirii unei fişe pedagogice cum se cade? Cu siguranţă că nu!

Şi 'n adevăr, trebue să ai adevărate studii pedagogice, pentru ca să-ţi poţi formula în termeni cât mai adecvaţi starea atenţiei, memoriei, etc.

Iată dar nececitatea pregătirii universitare a învăţătorului. *Dar, până atunci, se simte nevoia intervenţiei medicului. Unde mai punem apoi, că medicul este acela care va ajuta propăşirea noţiunilor de ordine şi de curăţenie, în predarea „igiene prin exemplu" cum spune Calmette, şi în asigurarea „sănătăţii prin educaţie".*

Va lupta alături de corpul didàctic impotriva viciilor ce pun stăpânire pe copii, cari se deprind de mici cu alcoolul, tutunul, etc. In urmă va aduce aceasta la cunoştinţa părinţilor, rămânând ca ei să găsească mijloacele de combatere.

In acelaş timp medicul îşi va îndrepta atenţiunea asupra boalelor molipsitoare, cum e tuberculoza şi celelalte.

Clădirea şcoalei, mobilierul şi dependinţele trebuesc văzute şi cercetate, iar de va fi cazul, se va raporta celor în drept. Căci să se ştie : zadarnice vor fi toate iniţiativele frumoase ale conducătorilor noştri, dacă şcoalele nu vor avea localuri higienice şi pedagogice. In prezent sunt şcoli cu localuri aproape pe ducă, cum este **cazul şcoalei din satul Găureni de Sus—Lăpuşna,** *fiind numai la patru metri de o râpă adâncă. Aici cuvântul medicului ar fi hotăritor.*

D-nii medici de circ, s'ar putea apoi interesa de condiţiile de predare ale educaţiei fizice, făcând propuneri în vederea imbunătăţirii stării fizice a copiilor.

Iată dar, atâtea şi atâtea lămuriri în ce priveşte educaţia, profilaxia individuală şi apărarea societăţii de azi şi de mâine.,

„Când medicul şi pedagogul vor înţelege adevăratul rol al inspecţiei medicale şcolare, un însemnat progres va fi realizat", căci „datorită colaborării strânse dintre educator şi medic, şcoala modernă îşi va lărgi încă sfera de acţiune şi va constitui în societatea de mâine factorul esenţial, poate cel mai important, al evoluţiei generale".

L. Vidraşcu.

Legenda „Cetățuii Negru-Vodă“ [1]

Când îți urci încet privirea,
Depe valea șerpuită
Vezi cum par'că toată firea
Stă pe granit rătăcită.

* * *

Pe-o sălbatecă 'nălțime
Cu prăpastii uimitoare,
Prin a stâncilor mulțime,
Este-o turlă'n sus spre soare.

* * *

Dedesupt bisericuță
Intr'o p'atră găurită
Care, cât e de micuță,
Poate fi mai prețuită.

* * *

Sus a fost o cetățuie,
Căci așa era la modă :
Sus pe stânci să mi se suie
Indrăsnețul Negru Vodă.

* * *

Și de sus, în depărtare,
A zărit venind pe vale
Hoarda cetelor tatare
Plină'n jaf și scrum în cale.

* * *

O ! Atunci întreg cuprinsul
Tremură de-a lui poruncă
Intr'un glas cu toți, tot însul
Numai stânci din mâni aruncă.

* * *

Deal întreg clădesc în vale
Dâmbovița 'n loc oprind-o
Mai scurtând din lunga-i cale
Spre izvoare stăvilind-o.

* * *

Adâncita iezătură,
Apa, tot mai sus și-o suie
Apăsând încheetura
Digului la cetățuie.

* * *

Hoarda'n luncă poposește
Parc'ar fi de veac pe pace,
In neștire pescuiește ;
Insă Vodă : tace, face.

* * *

Roșul asfințit de soare
Il îndemnă să ghicească
De va mai vedea-o oare
Mâine hoarda tătărească.

* * *

---

[1]) La Sud de Stoienești, jud. Muscel, lângă satul Cetățeni.

Printre codrii verzi, pe dealuri,
Adormind, lumina piere;
Noaptea vine şi'ntre maluri
Creşte apa în tăcere.

* * *

Din adânc pe vale'n luncă,
Cruzi năvalnici, somnu'n tihnă,
Dorm când moartea le aruncă
Ultima şi'n veci odihnă.

* * *

La un semn Muntenii sfarmă
Digul uriaş de stâncă
Toţi luptând cu-aceeaş armă:
„Numai apa cea adâncă".

* * *

Trosnet surd deşteaptă dealul,
Dâmboviţa fluviu pare.
Urlă valea, urlă valul
Apelor asurzitoare.

* * *

Năvălind în fuga mare
Peste oşti năvălitoare
Şi'necând cu necruţare
Orişice vieţuitoare.

* * *

Iar în zori, în depărtare,
Ochilor li se arată
O câmpie până'n zare
Cu cadavre presărată.

* * *

Pe deasupra corbi cum sboară
Croncănind prin înălţime
Care—atraşi aici, coboară
Peste-a morţilor mulţime.

* * *

Au pierit spălându-şi vina
Şi de-atunci trecut-au anii;
Iar pe locul cu pricina
Azi e satul Tătăranii.

* * *

De isbânda ce avură
Au întemeiat Muntenii,
Sub cetate, spre bravură,
Sătuceanul „Cetăţenii".

* * *

Peste secoli ce trecură
Un Mihai putea să'nfrunte
Mulţi duşmani la iezătură
Cu'n „Călugăreni de Munte".

Ilie I. Isbăşescu.

Intre ideal şi realitate.

In frământările sociale cu caracter mai mult politic sau economic—în care se sbate, cu neastâmpăr, tineretul de astăzi—asistăm, cu părere de rău, ca spectatori, la adevărata dramă a acelora ce-şi spulberă idealul în negura vremurilor ce trăim. Suntem martori ai unui proces ce-şi amână verdictul, după lungi desbateri, poate chiar pentru ziua de mâine.

Nu mă îndoesc, să spun, că'n această categorie intră şi mulţi dintre tinerii învăţători—cari lovindu-se de puternica stâncă a crudei realităţi—îşi destramă idealul, ţesut cu atâta trudă şi jertfă, încă de pe băncile unei şcoli normale,

Câte nopţi nedormite, câte ceasuri nemăsurate, n'au sacrificat în paginile unui Comenius, Rousseau, Peslalozzi, etc.

Câtă mizerie n'au îndurat în şcoală, muncind fără preget, cheltuind ultimul ban al părinţilor, sau punându-şi de multe ori sănătatea în pericol, numai să-şi ajungă scopul de a deveni educători conştiincioşi, propovăduitori ai adevăratei culturi româneşti şi luminători neîntrecuţi ai satelor întunecate.

Dar socoteala de acasă nu se potriveşte cu acea din târg.

După ce-a deschis de mai multe ori uşile Inspectoratului, plecându-se cu umilinţă la cei în drept, pentru a căpata un post în învăţământul primar, il găseşti pe tânărul învăţător la datorie, intr'un sat departe de lume şi uitat de Dumnezeu.

In colţul acesta de lume, în mediul acesta meschin al unei realităţi săteşti, tânărul învăţător va avea de luptat cu neajunsurile şi lipsurile şcoalei de astăzi: frequenţa slabă, fără local propriu, mobilier, material didactic, etc. Pe 'de altă parte, învăţătorul are de luptat cu toate bolile unei societăţi decăzute: politicianism, lene, desfrâu, desmăţ, secte, etc.; apoi trebuie să se gândească şi la activitatea extraşcolară, la cursurile de adulţi, şezători şi sărbări şcolare, cercuri culturale, să fie comandanţi sau instructori la cursurile premilitare, etc., etc.

Are un larg câmp de activitate, unde-şi va arăta puterea lui de muncă, dragostea de carieră, cheltuind toată energia trupească şi sufletească pentru binele obştesc al şcoalei, al satului şi al ţării.

Ceva mai mult: i se cere să fie model în orice privinţă şi exemplu pentru toţi, nu numai înăuntru, dar şi în afară de şcoală; deasemeni să fie în curent cu orice noutate, ce-ar intra în cadrul intereselor lui de învăţător, fiind abonat la un ziar şi două sau trei reviste. Va încerca să-şi formeze o mică bibliotecă—singurul mijloc—de a petrece timpul la ţară, etc.

Mult i se cere, dar puţin i se dă.

Dacă mai socotim interesele personale sau familiare—baza lui morală şi materială—tânărul învăţător plătit cum nu se mai poate de prost, cu 1676 lei pe lună, ce nu-i ajunge nici pentru strictul necesar, rămâne nedumerit în faţa realităţii de astăzi, uitându-se cu neîncredere la viitorul ce-l aşteaptă.

Nădăjduim spre vremuri mai bune.

G. Cuculescu.

Figuri uitate.*)

In Martie 1936, s'au împlinit 99 de ani dela naşteres lui Ion Creangă şi'n 31 Decembrie 1935 s'au împlinit 46 de ani dela moartea minunatului povestitor.

Creangă a fost un ţăran autentic: în viaţă, în scris, în vorbă, în port.

Colbul vremii s'a aşternut peste cărţile lui, oamenii mondeni de azi l-au uitat, în ciuda operei lui care trăieşte, mai mult decât a oricărui scriitor, provenit din pătura ţărănească.

Creangă este primul nostru scriitor fost ţăran, apoi învăţător, care poate sta alături de Gh. Coşbuc.

Născut la 1 Martie 1837, în Humuleşti-Neamţ, ţinut care are împrejur cele mai frumoase localităţi din ţară, cu natură bogată, plină de pitoresc, fapt care a avut o mare influenţă în inspiraţia operilor marelui literat.

*) Rezumat sintetic din conferinţa ţinută în şedinţa intimă a cercului cultural, Pituşca din 19-I-cor.

Creangă este fiul lui Petre Ciubotarul din Humuleşti-ţăran răzeş—şi al Smarandei, născută David Creangă, din Pipirig-Neamţ.

Invaţă carte aşa cum zice el: „cruce-ajută" la Humuleşti, la dascălul Vasile a Vasilicăi, apoi la „chilaciul" Iordache, la şcoala lui Alecu Baluş, dela Broşteni, apoi la un psaltpsaltirea dela Adormirea Maicei Domnului, din târgul Neamţ, la şcoala domnească din acelaş târg, de unde fuge, pentrucă părintele Isaia Duhu „îi trage un pui de bătaie aşa din senin", fapt care i-a adus ducerea sa la şcoala de catiheţi „fabrica de popi" dela Fălticeni la 1853, rămânând până în vara lui 1854, când se desfiinţează şi trece la seminarul din Socola în 1854, datorită mamei lui şi căreia noi îi datorim pe scriitorul de valoare ale ţării româneşti.

Termină în 1858, iar la 19 Dec. 1859 cere hirotonirea ca diacon, după ce părintele Ivanciu îl duse în peţit la fata Ileana a părintelui Grigore, dela biserica „40 de sfinţi" însurându-l şi slujind şi el 4 ani la acea biserică, apoi la sf. Pantelimon, Bărboi, Galata şi mănăstirea Golia... Dar Creangă, ateu din fire, critica adesea formele bisericeşti, temperament vesel, îi plăcea să-şi trăiască liber viaţa, descătuşat de orice minciuni convenţionale ale societăţii, frequenta teatrul, lepăda adesea rasa, potcapul, fapt care i-a adus darea în judecată de Consistoriul bisericesc, care la 22 Sept. 1871 îl suspendă provizoriu din sânul bisericii; la 2 Iulie 1872 este exclus definitiv din rândurile preoţilor, iar generalul Tell, ministru instrucţiunii depe atunci, îl exclude şi din învăţământ, pentru motivul că un răspopit nu poate fi institutor, cu toate că audiase şi cursurile şcoalei normale „Vasile Lupu" din Iaşi.

La 1874 este reintegrat în învăţământ de T. Maiorescu, ministrul instrucţiunii.

Cariera scriitoricească a talentatului scriitor o putem împărţi în două mari perioade: până la 1875, Creangă a fost un scriitor didactic, fiind un precursor al şcoalei active de azi, criticând adesea metodele de învăţământ, principiile şi legiuirile şcolare, scriind apoi cărţi didactice în colaborare cu

institutorii ieşeni: Ienăchescu, Grigorescu, Răceanu şi Climescu, lucrări care au ajuns până la a 20-a—50-a ediţie.

In 1875, 10 August, Creangă cunoaşte pe Eminescu, în calitate de revizor şcolar, şi o prietenie mare se leagă între aceşti oameni:— exponenţi a două clase diferite, ambii modeşti, săraci, dar uniţi sufleteşte prin aceleaşi gânduri, gusturi şi apucături.

Petreceau adesea zile şi nopţi întregi prin grădinele singuratece din Tătăraşi şi Galaţa, apoi se întâlneau la „bolta rece", unde Creangă îşi desvăluia tot sufletul, dând la iveală atâtea comori nepreţuite din literatura noastră populară.

In acest an, el este dus de Victor Castan la şedinţele literare ale junimei. Şi boierii dela junimea : Maiorescu, Carp, Marghiloman, Negruzzi, Lambrior, şi alţii, fiind aristocraţi, l-au privit la început cu neîncredere, dar, după cetirea primei lucrări literare : „Soacra cu trei nurori", i-au recunoscut talentul, originalitatea şi epicul în literatură a lui Creangă, rămânând după aceasta membru activ şi definitiv pe viaţă al societăţii — 1 Oct. 1875.

Dela această dată, Creangă îşi începe adevărata sa activitate literară, scriitoricească, scriind amintiri, poveşti, basme, snoave şi altele, începând să scrie dela 40 ani în sus!

Opera : amintiri autobiografice. In amintirile sale pe care fie care şcolar român şi noi toţi le-am auzit, le-am citit rupte din sufletul, din inima lui Creangă, care a iubit copilăria, mama, părinţii, locul natal—Humuleşti şi Moldova sa, găsim eternul omenesc oglindindu-ne duios, evocativ, sincer, ghiduşiile, nevinovăţia copilăriei, creind un gen aparte „genul amintirilor", care a rămas literaturii noastre, fiind cunoscute şi în alte ţări, ca: Franţa, Anglia, Italia.

Dar Creangă este făuritorul limbii literare poporane în literatura noastră, tocmai ca Eminescu în cea cultă.

El este pentru literatura românească ceia ce este Gogol pentru cea rusească, inspirindu-se în toată opera sa dela ca-

menii din clasa ţărănească. El a cules material din popor, dar totul a fost prelucrat, literaturizat şi miezul operei îl formează creaţia lui personală.

In acel minunat basm: „Harap Alb", care e capo'doperă din basmele lui şi din literatura noastră poporană—ca şi 'n Miorița—se vede religiozitatea ţăranului, misticismul, dragostea lui de natură, fatalismul, înfrăţirea cu toate vieţuitoarele depe pământ. In ea e oglindită viaţa unui popor păstor, care a trăit în mijlocul codrului, fugind în munţi când veniau duşmanii, ori lovind în ei, zicând: „Doamne ajută"!

Afară de basme şi poveşti, Creangă a scris snoave, versificaţii, încercări de nuvelă: Moş Nichifor Coţcarul, a scris satire: Moş I. Roată şi Unirea—unde atacă, ridiculizează cu mult humor stări sociale, moravuri, oameni, concepţiile timpului.

In 1884 se îmbolnăveşte de epilepsie, boală ereditară, fiind înmormântat la cimitirul Eternitatea—Iaşi. In viaţa privată, Creangă a dus o viaţă lipsită de toate, neînţeles de nimeni, afară de Eminescu, V. Conta, Maiorescu, prietenii săi. La patru ani după căsătorie, se divorţează de soţie, trăind în lipsă în bojdeuca sa depe Ţicău, îngrijit de Ecaterina Vartic.

După moarte manuscrisele au fost vândute de soţia d-r Guiber, neputând avea o operă cu toate variaţiile ei.

In opera lui, scrisă natural cu o limbă plastică, ne dă epopeia neamului nostru cu toată credinţa, filozofia lui. Are continuatori în scris pe I. Dragoslav, Artur Gorovei şi toţi folcloriştii cari au urmat după el. Mitropolitul Nicodem al Moldovei a luat iniţiativa ridicării unui monument la Humuleşti lui I. Creangă... Fericită iniţiativă!

Mihail Spiridonică.

Invăţătorul jertfă.

Orice popor, în vederea prosperării, trebuie să-şi aibe bine organizate—şcoala şi armata.

Gradul de civilizaţie al popoarelor se cunoaşte după scara pe care se află şcoala ca mijloc de cultură, educaţie şi menţinerea ideei naţionale şi a organizaţiei militare ca mijloc de apărare şi de impunere în faţa celorlalte popoare, pentru menţinerea prestigiului.

Şcoala noastră, în comparaţie cu a altor ţări formate după războiu, fără a vorbi de cele din apusul Europei, a rămas cu mult în urmă.

In timp ce toate popoarele, noi şi vechi, se întrec în a face progrese în toate ramurile de activitate, la noi tendinţa de întrecere este foarte slabă.

Facem prea multă demagogie, scriem destul de mult la ziare şi prin reviste, fără a aduce îmbunătăţirile cerute de nevoile vremii.

E destul că este un corp învăţătoresc care lucrează şi când la o adicătelea i se pune întrebarea : avem şcoală? Da !

O şcoală nu-şi poate rezema însă viitorul numai şi numai pe spatele învăţătorilor ; ea nu-şi poate atinge nici idealul spre care tinde, numai cu simplele puteri ale acestei clase jertfite.

Trebuie ca cei mari, dacă sunt în adevăr dezinteresaţi de acele profituri personale, să încerce a organiza Şcoala Neamului.

Poate că sunt încă colţuri de ţară, unde şcoala are o tradiţie mai veche şi este mai bine pusă, putând mai uşor face faţă nevoilor actuale; în schimb, şcoala primară din Basarabia întâmpină multe şi mari greutăţi, iar învăţătorul ei e un om de sacrificiu.

Cu o leafă mizeră, funcţionând în localuri închiriate, insuficient sau de loc încălzite, cu geamurile sparte, cu uşile legate din câteva scânduri, cu lut pe jos, îşi iroseşte idealul

şi-şi pierde sănătatea, fără să poată ajunge la rezultatele dorite, decât în parte, neavând pe deplin concursul celor mari.

Pentru orice progres, se cer jertfe—e just—însă Statul ar trebui să iea măsuri, pentru a evita jertfele prea mari de vieţi omeneşti.

E îndreptăţit oricine să ceară muncă învăţătorului, să-l cheme la datorie, dar pentru aceasta trebue să-i şi dea toate mijloacele la îndemână. Mai întâi şi întâi să-i asigure o situaţie mai bună, dându-i un salar omenesc, care să-i ridice prestigiul, punându-l pe scara de cinste, potrivită însuşi misiunii lui; să-i dea local de şcoală cât mai bine înzestrat cu mobilier, material didactic, etc., iar pentru sănătatea lui să-i înlesnească găzduirea pe timpul verii în sanatorii, în condiţiuni mai avantajoase, aşa după cum se face pentru funcţionarii dela C. F. R. şi alte instituţiuni.

Să-i mai dea în caz de boală asistenţa socială gratuită, fiind-că leafa ce o primeşte nu-i ajunge să plătească o vizită la doctor, nici de cum să mai cumpere medicamentele necesare.

In orice Stat nevoia învăţătorului se simte şi se cere, fiindcă prin el se face totul. Lui i se cuvine toată recunoştinţa succesului obţinut; şi-l măgulește când vede că poporul pe care l-a ridicat îi poartă respectul cuvenit, precum tot aşa de bine îl descurajează faptul când vede că cei în drept vor să lovească în el.

Recunoaştem că D-l Dr. Angelescu, ministrul instrucţiunii, încearcă pe toate căile punerea învăţătorului la locul de cinste ce-l merită şi luptă pentru ridicarea şcoalei româneşti, dar i se pun în cale multe piedici, uneori poate chiar de acei ce s'au luminat din cunoştinţele căpătate în prima şcoală, acea primară. Să se ştie: că noi cerem drepturile, dar nu le cerşim...

De sigur că adevărul va trebui să învingă odată şi-odată; fapt este, că întârzierea aceasta este în paguba învăţământului nostru, cu toată datoria ce încearcă să şi-o facă învăţătorul.

Mih. Curicheru.

Cum a luat fiinţă un Cămin Cultural.

Lozinca învăţătorului este foarte bine definită prin cuvintele: „lumină, cât mai multă lumină". Eu cred că nu mai e nevoie, să mai arăt dificultăţile ce le întâmpină acest factor al culturii din partea ţărănimii, care este inconştiientă. Şi pentru o întărire a celor spuse, vă voi da un caz concret ce s'a întâmplat în una din comunele acestui judeţ şi felul cum este primită această „lumină" de massa nepăsătoare în mijlocul căreia ne aflăm.

Conducerea satului compusă din preot, învăţători, agenţi santiari şi fiscali, primar, notar etc., în baza unui ordin al „Fundaţiei Culturale Principele Carol", au hotărît să se întrunească dimpreună cu fruntaşii gospodari, pentru a pune bază unui „Cămin Cultural". S'au adunat. Preotul printr'un cuvânt de deschidere, aduce la cunoştinţa tuturora foloasele unui asemenea cămin. Cu toate acestea, ţăranul nostru nu înţelege şi nici nu vrea să înţeleagă munca pe care o depunem în folosul lui. S'a încăpăţinat.

Pe învăţător îl urăşte pentrucă le răpeşte copilul de acasă, pe preot pentrucă le-a schimbat „legea" sau „stilul", pe „felşăr" că îi înţeapă în mână etc., şi în felul acesta îi urăşte pe toţi, pentrucă nu le intră în voia lor, făcându-le pe plac, însfârşit, nu-i lasă în sărăcia şi inconştienţa în care se sbat.

Aceasta este realitatea. Acesta este mediul în care ne sbatem „ca peştele pe uscat", fără a putea face un pas înainte „Vai de român săracul, tot înapoi dă, ca racul" spune vechiul proverb plin de adevăr.

Cruda realitate a făcut ca şi la încercarea înfiinţării unui cămin, să se isbească aceşti iubitori de cultură şi lumină, de aceleaşi obstacole de neînlăturat.

Se ridică unul dintre săteni şi întâmpină pe preot şi directorul şcoalei cu aceste vorbe: „Ce vreţi să ne mai amăgiţi şi D-stră, cum ne-au amăgit atâţia înainte? Nu mai vrem să dăm ascultare nimănui. Suntem sătui. Veniţi acum să ne mai purtaţi cu minciuna prin „fondaţiuni“?

De aici s'a născut un întreg scandal, aducându-se insulte tuturor, fără a se mai da ascultare stăruinţelor de convingere aduse de fruntaşi. Dacă am căuta să pătrundem adevărul, îi vom da dreptate acestui ţăran. Căci într'o ţară plină de legi, de forme şi de nedreptăţi, nu se poate ajunge mai departe, decât la pierderea încrederii. Insuşi proverbul spune „Cine e muşcat de şarpe, se teme şi de şopârlă“. Cum să nu se teamă acest ţăran, când este amăgit de toţi? Dela cel mai mic, cu ştiinţă de carte şi până la cel mai mare, caută să profite de neştiinţa acelora cu care soarta a fost vitregă. Ne doare în suflet de aceşti nenorociţi, căci nu putem ajuta cu nimic. Noi strigăm „daţi-ne ajutoare şi mijloace“. Nu suntem auziţi. Strigătul nostru este ecoul ce se pierde, în pădurea fără viaţă.

Acum mă adresez celor ce se simt în putere de-a ne da răspunsul la întrebarea: care sunt mijloacele practice pentru a înlătura aceste obstacole ce ne stau în cale, fără a stingheri bunul mers al tuturor celor ce contribuesc la toate cele arătate mai sus?

Deocamdată aceasta-i realitatea şi în felul acesta a luat fiinţă căminul cultural „suflă vântul“.

C. Ionescu Bradiceşti
Învăţător

Şcoala de gospodărie sătească din Chişinău.

In luna Februarie 1936, sub auspiciile Fundaţiei Regale *„Principele Carol"* din Lăpuşna, s'a organizat această şcoală, cu scopul de a form din ţărani buni români şi gospodari luminaţi, cari să fie în stare de a-şi organiza în chip sistematic mai întâi propriile lor gospodării. Aceşti gospodari vor fi utilizaţi ca propagatori ai cunoştinţelor căpătate, slujind drept pildă vie în mediul lor şi în al doilea rând în calitate de corespondenţi ai Fundaţiilor Culturale Regale Lăpuşna. Această şcoală de gospodărie a funcţionat cu internat şi întreţinere complect gratuită, pe lângă Şcoala de Cooperaţie agricolă din localitate, care a pus la dispoziţie mobilierul, vasele de bucătărie, veselă şi personalul administrativ, iar Fundaţia Culturală Regală Lăpuşna a contribuit cu suma de 35.000 lei pentru hrana cursiştilor, plata personalului şi premiilor acordate.

Condiţiile de admitere în şcoală au fost următoarele : săteanul să fie ştiutor de carte, să fi făcut serviciul militar, să fie însurat şi să aibă gospodărie proprie.

Aceste cursuri au fost frecventate regulat de 33 gospodari şi la terminarea lor, li s'au dat ca premii : cărţi, seminţe şi obiectele de lemn, lucrate de ei înşuşi.

La această serie de cursuri au predat 29 profesori şi anume :

Farmacist Diaconescu D., colportor Astreanu P., D-nii doctori : Jitarciuc, Epureanu, Scultz, Grosu, Alexandrescu. Budescu, Stelian şi Lepşi, D-nii prof. Cosmulescu, Socolov, Cupcea, Ursulescu, Iftinchi, Munteanu, Raşcu, Căpriţă, Cherdivarenco, Cojocaru, Pr. Zaharescu, Cărăuş, d-nii agronomi : Gagea şi Cordoneţ, D-l inginer Constantinescu, cooperatorul Simaşchevici, institutor Druţă şi maestru de lemnărie Melnic.

Programa a constat din cunoştinţe referitoare la agricultură, pomicultură, venificaţie, higienă umană şi animală, cooperaţie, l. română, istorie, geografie şi lucrări manuale. din lemnărie.

D. Diaconescu.

RECENZII.

Cărţi:

„Figuri şi concepţii filosofice contimporane"

de D-l prof. univ. *I. Peetrovici.*

A-l prezenta pe d. prof. I. Petrovici, ar fi un fapt cu adevărat superflu. Căci cu orice carte, el apare cu veritabile calităţi de erudiţie şi cu un spirit critic de un profung descernământ. O carte de I. Petrovici nu constitue numai un eveniment de librărie, ci şi un eveniment de cultură.

Orice problemă filosofică ne-o înfăţişează în structura ei substanţială şi o dezvoltă cu admirabilă plasticitate lucidă, nuanţând-o subtil şi presărând-o tot odată şi cu observaţii profunde. Vom încerca aci—după cât permite cadrul—să perindăm revuistic, conţinutul unei noui cărţi, a valorosului profesor.

Cartea e creiată pentru amatorii de cultură, ce intenţionează să se orienteze cât mai profund în „problemele spirituale, cât mai variate". Ne prezintă un şir de filosofi iluştri : W. Wundtt, Al. Fouillée, Iules Lachelier şi H. Bergson. Sunt „exemple proeminente, pentru elaborarea filosofică a anilor celor mai grei pe care i-a trecut, biruitor până la urmă, filosofia în epoca ei cea mai nouă".

Wundtt—psiholog: stabileşte principiile fundamentale ale şt. psihologice. E influenţat de idealismul filosofic, concepţie endemică în ţara germană. Sub înrîurirea acestuia—în special al lui Kant—Wundtt conclude: „Viaţa sufletească, departe de a fi un derivat al lumii materiale, în speţă a sistemului nervos, este mai degrabă o condiţie de existenţă pentru lumea materială, fiind mai lesne aceasta din urmă o proecţie a vieţii sufleteşti". Stabileşte, astfel, autonomia vieţii sufleteşti. Fundează la Leipzig, cel dintâiu laborator de psihologie experimentală. Conceptia sa psihologică : sufletul omenesc: spontanietate şi iniţiativă. Iniţiativa spontană, după el, e apercepţia. Un singur fenomen e legat de dânsa : atenţia. „In atenţie se vădeşte iniţiativa şi spontanietatea".

„Dupâ W. viaţa sufletească este legată necesar de conştiinţă, ceeace nu apare în conştiinţă, nu este viaţă sufletească, ci fapt fiziologic sau lume fizică". Evident, îngustează câmpul psihologiei. Wundtt—filosof: „a realizat în modul cel mai elocvent, formula filosofiei ştiinţifice: filosofia este sinteza ştiinţelor". După W. întreaga realitate, inclusiv lumea fizică, în ultima ei esenţă e de natură psihică. E deci filosof spiritualist. oncepe viaţa sufletească, nu ca o substanţă, ci ca un act pur. Viaţa sufletească fiind activitate, atunci fenomenul sufletese tipic este fenomenul de voinţă. Zice că „lumea se compune dintr'o pluralitate de centre de voinţă, acfiunea fiecărui centru fiind limitată, de alte centre de voinţă, mai ales de acele din vecinătate". De aci şi numele concepţiei sale de voluntaristă.

In teoria cunoaşterei—după W. cunoştinţa este elaborarea experienţei cu ajutorul funcţiilor logice ale raţiunei noastre, din care elaborare derivă cauzalitatea. E pozitivist, însă nu în sensul lui Ag. Comte, care e prea intransigent, W. rămânând tiranisit de realitatea faptelor concrete. De pildă. n'admite şi nu recunoaşte în psihologie, noţiunea de „inconştient". Afirmă dogmatic: „orice realitate este sau fizică sau psihică, a treia posibilitate nu există". Aceasta din cauza mentalităţii sale pozitiviste, ce nu-i permitea ipoteze oarecum departe de domeniul faptelor experienţei. Noi ştim că Spi-

noza zicea, că substanţa posedă o infinitate de tribute, Kant: „lucrul în sine", Spencer postula un incognoscibil. In psihologia sa, W. procedează tot atomistic — ca în psih. veche asoc., astăzi perimată —pornind dela senzaţii la conbinările lor. Ceva mai concret la el e noţiunea de atenţie strâns legată de apercepţie şi de Eu. In teoria cunoştinţei, salvează autonomia sufletului, afirmând aprioritatea netăgăduită a funcţiilor logice, ineitatea raţiunei noastre. D-l prof. Petrovici vede în atitudinea intermediară, între psihologia asociaţionistă veche, şi cea nouă a spontanietăţii şi a întregului sufletesc, pe cea adevărată. Şi pe aceasta o i-a şi Wundtt.

Alfred Fouillé: Cartea sa „Psychologie des Idees-forces", este cea mai bună expunere a volantarismului. E reprezentantul neospiritualismului determinist — desfăşurarea proceselor psihice, activitatea şi participarea lor la rezultatele cosmice se face tot în virtutea principiului de cauzalitate. Filosofia lui e bazată pe ideea forţă. După el, orice idee este o forţă. Porneşte dela principiul: orice reprezentare cuprinde elemente motorii. Ideile: direcţii ale voinţei, linii de acţiune. Şi aceste au o putere de autorealizare, pe dată ce sunt concepute.

Concurenţa cu alte idei şi prezenţa obstacolelor externe, face ca să întârzie înfăptuirea.

Caracteristica filosofiei sale: e conciliatoare, tinde să împace toate concepţiile antagoniste, o conciliaţiune importantă: între determinism şi libertate. A asigurat libertatea progresivă a actelor noastre în însăşi cadrele determinismului.

Alta: între naturalism şi idealism. Introduce în desfăşurarea naturală un suflu ideal cu mijloace fireşti ale determinismului şi cu putere de auto-realizare a ideilor-forţe.

In sociologie a împăcat teoria: societatea e un produs organic şi natural cu ipoteza după care aceasta ar fi opera unui contract. El admite „organismul contractului": societatea s'a născut în chip natural şi involuntar, dar graţie ideei-forţe de contract, ca tinde să devie o alcătuire conştientă. Filosofia sa e o vastă sinteză conciliantă. F. suprimă „inconştientul". Pretutindeni, chiar în atomi, admite o conştiinţă surdă, subconştientul fiind o palidă copie a vieţii conştiente, fără alte puteri superioare. F. n'a împins voluntarismul până la antiintelectualism Recunoaşte că raţiunea e valabilă şi ca instrument de cercetare şi ca factor constitutiv al realităţii.

Jules Lachelier: sub influenţa aprioriismului kantian, socoate legile naturii ca simple degradări de spontanietate, iar înlănţuirele cauzale drept repetiri fără. siguranţă, succesiuni fără necesitate. Consideră esenţa universului ca voinţă şi atribue acesteia libertate. Zice că „principiul finalităţii nu este numai un mod de interpretare generală a existenţei, o luminoasă idee directivă ce dă un sens mecanismului cauzal, ci şi o normă indispensabilă pentru a stabili orice generalizare fie dânsa cât de restrânsă, chiar în domeniul lumii fizice". E voluntarist, căci zice: „voinţa este principiul şi fondul ascuns a tot ce există". Dar la el voinţa este mai mult spontanietatea eului, dinamica subiectului gânditor, nu o forţă oarbă şi întunecată, ca la pesimistul german Schopenhauer. A combătut aprig materialismul.

H. Bergson: filosof indeterminist, alături de Ravaisson, Lachelier, Boutroux. După el, discontinuitatea fenomenelor este ceva artificios, lumea fiind în esenţa ei un proces continu. Ca şi Descartes, concepe realitatea în chip dualist: spirit şi materie. După dânsul, originea materiei e tot în elanul vital, admis ca principiu unic. E vechea concepţie dualistă cartezianâ, modernizată şi pusă în armonie cu

biologia contemporană. Vede în inteligență un instrument biologic de adaptare la lumea externă, fizică. Inteligența — crede el — nu e creiată pentru cunoașterea realității, ci mai mult pentru măsurarea ei, fiind că e incapabilă să sesizeze esența realității, care se degajează eroic din mirajul spațialității, ca un dinamism pur, mobilitate și durată pură, spontaoietate, creiație. Categoriile intelectuale : artificii cu menire exclusiv practică și utilitară. Intuiția, fiind înrudită cu instinctul, ca siguranță, viteză și adâncime, o propune ca pe-o nouă metodă în explorările metafizice. Elanul interior, fiind realitatea ultimă și absolută, „lucrul în sine" a lui Kant, acesta se poate sesiza numai prin intuiție. De unde și numele filosofiei sale : „intuiționism". B. ne dă sinteza cea mai comprehensivă, mai multelaterală și mai ingenioasă a evoluției cosmice. Obiecțiile d. prof. Petrovici : din moment ce recurge — pentru a-și legitima convingerile—la metode ca, controlul faptelor experienții și raționamentului logic, nu mai poate prezenta „intuiția" ca metodă specială a metafizicei, deci superioară inteligenței. Pretinde că a atins culmile metafizice cu o metodă specială. In realitate concepția bergsoniană e o construcție empiro-rațională, „o filosofie inductivă, gen Schopenhauer, nu una deductivă ca la Hegel sau Spinoza. Teoriile sale, fără sprijinul logicei și al faptelor, ar fi lipsite de putere de convingere și proselitism. Ceeace distinge bergsonismul de alte sisteme e caracterul lui concret. Atribue absolutului caracter de infinitate. Dar cum atunci îl limitează prin intuiție se întreabă d-l Petrovici. B. zice că inteligența e un instrument impropriu pentru a sesiza absolutul. Când se amestecă îi dă întâțișări simbolice și relativiste. Totuși absolutul nu se poate explora cu eliminarea integrală a categoriilor logice. După d. prof. Petrovici. rațiunea e singurul organ de speculațiune, intuiția rămânând mai degrabă mobilul care o pune în mișcare. Materia—care după el rezidă într'o oboseală, iea naștere dintr'un deficit al elanului vital—și ideile distincte și definite, le prezintă drept accidente și scăderi. Dar atunci gândirea s'ar pierde în gol. Deci atâtea rezerve, dovedesc că nici concepția lui B. nu este ultimul cuvânt al gândirii umane, cum pretinseră Hegel sau Aug. Comte, față de sistemele lor. Cartea este de-o utilitate incontestabilă pentru amatorii de filosofie și chiar pentru noi dascălii (idealul educativ, în funcție și de concepțiile filosofice). Lectura ei îți oferă plăceri spirituale din cele mai frumoase, grație și claritățîi și măiestriei de expunere.

Boris Vasilache
învățăt, Vânători-Lăpușna.

Reviste.

Cuvântul dăscălesc an VII No.6, revista Asociației învăț. din jud. Roman, cuprinde articole pedagogice, de interes școlar, recenzii și cronica revistelor primite la redacție. — Din articolul D-lui *M. Bogza* „Generalități despre școală, elev și mediu" desprindem unele lucruri interesante. D-sa — spre exemplu — e de părere că poporul român nu e pregătit pentru un vast program de culturalizare; că statul n'are posibilitatea să ajute școala, iar inițiativa particulară nu vine de nicăiri. Colegul *Merfea*, ocupânnu-se de metodele de învățământ, spune că e un adevărat haos, deaceea recomandă colegilor să-și aleagă una, lucrând după planul adoptat de șeful acelei școale—adică directorul.

Indeia preconizată de noi în privința întocmirii recensământului a avut ră-

sunet, fiindcă-l vedem pe colegul *G. Vagmistru,* dela Roman, propunând ca recenzarea elevilor să se facă în August de o comisiune, compusă din: directorul şcoalei, primarul, sau un consilier comunal, medicul, sau agentul sanitar şi un părinte de copii.

Vremea şcolii an IX No. 2, revista învăţătorilor ieşeni, se bucură de colaboratori preţioşi, printre cari putem număra pe D-l prof. univ. *C. Rădulescu Motru,* prof. *G. Comicescu, V. Pavlenco, Eugen Marinescu* şi *V. Tătaru.*

In articolul „Individualizarea educaţiei", distinsul şi mult apreciatul nostru cugetător—între—altele spune: —*„Educatorul, adică omul de şcoală, are o importantă menire pe acest pământ. El trebue să formeze din generaţiile tinere, pe care le dă familiile, producători de bunuri sufleteşti şi materiale; să scoată din elemente, diferenţiate prin funcţiuni organice, elemente specializate pentru anumite munci cerute de viaţa poporului".*

Frământări didactice, revista înv. din jud. Putna, în numerele 1 şi 2 din anul al XII, apare cu un bogat şi variat material. Studiile făcute de D-nii: *Octavian Carp* şi *N. Bibiri* în jurul fişei individuale a şcolarului, merită a fi cercetate şi puse în practică de colegii învăţători. D-l *Florian Stănică* în articolul: „Învăţătorul şi educaţia în faţa adevăratului ideal "Naţionalismul", vine cu propunerea concretă ca Statul să se sprijine în mod efectiv pe energiile sale naturale şi etnografice, cu un cuvânt pe sufletul sincer şi devotat al fiilor săi. D. *El. Anghel,* referindu-se la rolul părinţilor în educaţia copiilor, ajunge la concluzia că *mama trebue să lupte pentru a asigura tradiţia de religiozitate a neamului nostru, pe când tatăl trebuie să sădească sentimentele patriotice şi naţionale în sufletele copiilor.*

Revista se prezintă bine, atât ca fond cât şi ca formă.

Şcoala noastră an. IV No. 2, revista învăţ. din jud. Olt, cuprinde articole semnate de D-nii: *P. Rădulescu, Iordan I. Tacu, I. Ivana* şi alţii. Din cele relatate de D-l *Rădulescu* în articolul „Cuvânt înainte", se vede că între membrii corpului didactic din acel judeţ există o înţelegere d plină şi că relaţiile cu autorităţile sunt amicale. *(N. R.* Bine ar fi ca în toate secţiile judeţene să domnească aceiaşi armonie şi acelaş spirit de solidaritate între membrii Asociaţiei, fiindcă numai prin aceasta ne putem afirma ca organizaţie profesională bine organizată, având putinţa de a lupta pentru revendicarea drepturilor noastre legitime). D-l *Iordan I. Tacu,* secretarul Asociaţiei generale a înv., descrie starea jalnică în care se găsesc şcoalele primare din punct de vedere material, nerepartizarea egală a elevilor între învăţători, ridicându-se cu toată tăria contra amestecului politicianilor în transferările şi detaşările învăţătorilor, stirbindu-se prin aceasta din drepturile unora cu mai multe nevoi familiare.

Ogorul şcoalei, organ al Asoc. învăţ din Turda, e o revistă care îmbrăţişează nu numai probleme de ordin pedagogic, dar se ocupă şi de chestiuni în legătură cu morala creştină, învăţământul civic, etc. In articolul „Şcoala nouă şi şcoala veche" D-l *F. Stănică* vrea să ne dovedească cum că şcoala veche se baza pe prezumţii, prejudecăţi, pe principii empirice, metafizice şi în cel mai fericit caz pe principiile psihologiei generale intelectualiste; pe când în şcoala nouă cunoştinţele nu mai sunt memorate fără

rost, ci numai în virtutea folosirii lor pentru desvoltarea integrală a psihicului copilului şi a utilului pentru viaţa de mai târziu. D-l *Burghelea* în art. „Ghiveci naţional" recomandă ţăranilor —desamăgiţi de promisiunile politicianilor — la alegeri să le întoarcă spatele, văzându-şi fiecare de necazurile şi nevoile lui gospodăreşti.

Şcoala Vasluiană, an. II No 2, revista învăţătorilor din acel judeţ, se ocupă de chestiunile şcolare, profesionale şi are câteva pagini rezervate şi pentru partea literară. In primul articol, D-l *G. Vierescu* susţine cu tărie că *întreţinerea şcoalei primare şi a învăţătorului să figureze în ordinea de zi a tuturor congreselor anuale,* că doar prin aceasta se va ajunge odată ca instituţia cea mai de seamă în stat să fie ridicată la locul de cinste ce i se cuvine, iar slujitorii ei să fie remuneraţi potrivit muncii şi rolului pe care trebue să-l joace în societate. La partea literară, găsim frumoasa comunicare a D-lui *Mărculescu,* despre „Spătarul Nicolai Milescu", originar din Vaslui.

Revista Asociaţiei înv. din jud. Bălţi an. IX No. 2, în afara problemelor de învăţământ, se ocupă şi de chestiunea examenelor de definitivat şi înaintare, care frământă corpul didactic — în special pe tinerii învăţători. Referindu-se la examenele din anul trecut, D-l *M. Popovici* spune că s'a călcat legea în privinţa alcătuirii Comisiunilor de examinare.

D-sa împărtăşeşte punctul de vedere al „Şcoalei Basarabene", ca la examinarea candidaţilor să se ţină seamă şi de activitatea extra-şcolară a învăţătorilor.

La „Colţul practic", D-l *Cotruţă,* dă sfaturi în privinţa construirii unei balanţe.

Izvoraşul, ce apare la Bistriţa, în jud. Mehedinţi, este în al XV an de existenţă. Este o revistă de muzică, artă naţională, folclor şi teatru sătesc. Cucernicia Sa *Pr. G. Dumitrescu* a reuşit să grupeze în jurul acestei reviste colaboratori din toate unghiurile ţării, în mare parte învăţători. In ea, nu numai ţăranii, dar şi organizatorii de serbări şcolare pot găsi un material preţios.

Satul, revistă pentru popor, duce— alături de „Albina"—aceiaşi luptă pentru răspândirea culturii şi luminarea ţăranului în treburile gospodăreşti.

Revista enciclopedică „Tot". A aparut prima fascicolă din opisul cronologic cu index alfabetic „TOT". Cuprinzând toate evenimentele mai de seamă produse în ţara noastră între 1—15 Ianuarie a. c, în domeniul politic, economic, social, ştiinţific, artistic, sportiv, etc. „TOT" e menit să devină arhiva oricărui intelectual

„TOT" apare bilunar în editura agenţiei de presă „Serviciul gazetelor" de sub conducerea confratelui nostru Emil Samoilă.

Vatra an II No. 2, revista inv. din Năsăud, se ocupă mai întâiu de scopul urmărit de Institutul social român, pus sub auspiciile Fundaţiei Regale „Principele Carol". D-l *I. Zavaschi* spune că *„preocuparea de căpetenie a acestui institut este cercetarea şi ridicarea satului nostru românesc",* iar ca mijloace de acţiune sunt căminele culturale, echipele studenţeşti şi propaganda prin reviste şi ziare.

Voinţa şcoalei, foaia înv. din Bucovina, în articolul de fond relatează faptul că la 8 Martie învăţătorimea din întreaga ţară şi-a spus cuvântul în chestiunea drepturilor la gradaţii, înaintările în grad, etc. Rămâne ca să se convoace un congres extra-ordinar la

Bucureşti, în caz dacă doleanţele membrilor corpului didactic nu vor fi satisfăcute.

Progres şi cultură, revista înv. din jud. Mureş, prin pana D-lui prof. *I. Hurdubeţiu,* pune în lumina adevărului calităţile sufleteşti şi momentele cele mai importante din domnia regelui *George al V-lea,* al Angliei, unul dintre monarhii legaţi de România nu numai prin alianţa de sânge, dar şi prin sprijinul mare ce ni l-a dat, pentru ca să ne vedem înfăptuit idealul naţional.

Articolele D-lui *Gruia,* asupra „Orientării profesionale", „Importanţa educativă a lucrului manual", semnat de D-na *Emilia Drişcu,* cum şi „Învăţământul istoriei în şcoala primară al D-nei *Elena Aniţei,* merită toată atenţiunea.

Şcoala vremii, an. VII No. 2, organul înv. din Arad, îndreaptă mai întâiu un cuvânt de „Bun sosit" noului Episcop al Aradului. După aceasta, meritoşii colaboratori: *I. C. Stoica, F. St nică, A. Bărneţiu, N. Cristea* şi alţii, în judicioasele lor articole aduc un aport preţios în luminarea multor chestiuni de interes pedagogic.

Din articolul „Cooperaţia şcolară în slujba educaţiei", autorul constată că poporul nostru nu e educat în spirit cooperatist, totuşi — după spusele D-sale — *„Cooperaţia şcolară satisface din plin şi în modul cel mai salutar, cerinţele inexorabile ale învăţământului şi educaţiei în şcoală, în spiritul şcoalei şi metodei active".*

Speranţa, revista înv. din jud. Orheiu, în numărul s a p t e, an II tratează unele chestiuni pedagogice de o importanţă deosebită.

Spre exemplu: în articolul „Şcoala ca factor activ pentru asigurarea propăşirii naţiunii, D-l *M. Portărescu,* cu toată convingerea afirmă că *„Existenţa unei naţiuni depinde de doi factori principali: de şcoală, care este hrana naţiunii, şi de armată, care e scutul ei".* Deasemeni, D-l *Macrinici* a pus multă muncă şi suflet, pentru a lămuri învăţătorimea asupra „Importanţei şi întocmirea fişelor pedagogice în şcoala primară."

Gazeta Şcoalei, organul de publicitate al învăţ. din Dolj, are partea bună că conţine articole scurte, dar concise, putându-se astfel trata mai multe chestiuni, ce interesează îndeaproape pe membrii corp. didactic. — Spre ex.: *„Caiculareа mediei generale la elevi în şcoalele primare mixte",* comportă discuţii şi unele modificări ce trebue aduse regulamentului pentru administrarea interioară a şc. primare.

Importanţa „Muzeului şcolar" din punct de vedere psihologic, social şi istoric, cum şi greutăţile întâmpinate în aranjarea lui, sunt destul de bine evidenţiate de D-l *N. Stuparu.*

Căminul şcolii, an. VI, No. 5—6 revista Asoc. înv. din jud. Covurlui, prezintă articole semnate de D-nii: *D. V. Ţoni, I. Stoica, D. Antohi, V. Ivanov, T. Maxim,* şi alţii. Prima remarcă o facem pentru articolul D-lui preşedinte al Asoc. generale a înv., care — în dorinţa de a vedea ridicat prestigiul şcoalei şi al învăţătorului — face apel la strângerea rândurilor în jurul organizaţiei noastre profesionale. Găsim deasemeni îndreptăţită afirmaţia D-lui *I. Stoica,* că *„Satele au nevoe de o şcoală, în care deprinderile la munca agricolă să predomine, iar cartea să fie un ajutor pentru perfecţionarea acestei deprinderi.*

Solidaritatea, an. XIV, No. 1—2, este una din revistele bune, ce apar pe meleagurile Basarabiei. Ea oglin-

deşte întreaga activitate desfăşurată de Comitetul Asociaţiei, cât şi de subsecţiile judeţene, sub toate raporturile: cultural, economic şi social. Prin cursurile de vară organizate de Asociaţie, cât şi prin articolele de revistă, Comitetul de conducere caută să completecteze cultura pedagogică — mai ales a tinerilor învăţători — dându-le în acelaş timp şi o educaţie în spirit cooperatist.

I. Cioabă.

Informaţiuni

D-l *D. V. Ţoni*, preşedintele Asociaţiei generale a învăţătorilor din România, a fost primit în cursul lunei Martie de Suveranul Ţării, într'o lungă audienţă. In urma expunerii făcute, Majestatea Sa Regele **Carol II-lea** şi-a exprimat Inalta Sa mulţumire pentru credinţa cu care învăţătorii stau în serviciul patriei. Apoi *a declarat categoric că drepturile legale ale învăţătorilor vor fi plătite — unele din prevederi bugetare — altele din credite extraordinare, dar vor fi plătite toate.*

* * *

Ministerul Instrucţiunei publice a fixat data începerii examenului de definitivat, prin darea lucrării scrise la 4 Aprilie a. c. Cu toată lupta dusă prin presă prin „Şcoala Basarabeană", cât şi prin intervenţia D-lui *D. V. Toni*, ministerul menţine plata taxei de 300 lei de fiecare candidat, care sumă poate fi achitată şi ulterior.

* * *

Din comunicatul *Asociaţiei generale* publicat la „Pagina învăţătorului", reise că ministerul a aprobat ca învăţătorii cari au fost numiţi pe data de 15 Noembrie 1935 — prin încredinţarea de posturi — să se bucure de aceleaşi drepturi ca şi cei numiţi cu titlu provizoriu, însă până la 1 Aprilie 1936 vor primi salariul ca suplinitori.

* * *

Din informaţiunile de ultima oră, cum şi din articolul D-lui *D. V. Ţoni*, publicat în „Curentul", M. I. P. a prevăzut în bugetul pe 1936/937 sumele necesare pentru plala gradaţiilor din urmă, ca şi a celor scadente la 1 Aprilie, cum şi pentru o parte din plata legală a învăţătorilor numiţi în toamnă ca titulari, dar salarizaţi ca suplinitori.—Pentru rest, înaintările în grade şi alte drepturi ale corpului didactic, se va pune la dispoziţia ministerului şcoalelor 17 milioane lei lunar.— Rămânem adânc recunoscători D-lui ministru *D-r C. Anghelescu*, D-lui *V. Ţoni*, cum şi tuturor celor ce au contribuit la câştigarea dreptei noastre cauze.

Aducem prin aceasta la cunoştinţă că — până la sfinţirea şi instalarea Asociaţiei învăţătorilor în localul său propriu — redacţia şi administraţia revistei „*Şcoala Basarabeană*" va funcţiona în str. Mareşal Prezan No. 29, Chişinău.

Articolele, cărţile pentru recenzii, revistele pentru schimb, cum şi orice corespondenţă privind revista, se primesc pe adresa de mai sus.

Buletinul Asociaţiei.

La 8 Martie a. c. s'au ţinut adunări generale învăţătoreşti în toate capitalele de judeţ, în scopul de a cere Onoratului guvern ca în bugetul pe anul 1936/937 să prevadă sumele necesare pentru plata gradaţiilor, înaintările în grade, plata suplinitorului în caz de boală şi altele.

Cu această ocaziune, s'au expediat din partea D-lui I. ARHIP, preşedintele Asociaţiei, mai multe telegrame, la care D-sa a primit din partea D-lui Dr. C. ANGHELESCU, ministrul instr. şi al cultelor, următorul răspuns telegrafic :

PREŞEDINTELUI INVĂŢĂTORILOR

A R H I P

CHIŞINĂU

Vă mulţumesc foarte mult pentru cuvintele atât de călduroase ce mi-aţi adresat şi vă asigur că voiu susţine cu toată energia cauza dreaptă a învăţătorilor ; exprimaţi-le vă rog toată recunoştinţa şi solicitudinea mea.

Ministrul Instr. Dr. ANGHELESCU,

Poşta redacţiei:

Din lipsa de spaţiu, nu s'au putut publica în numărul de Paşte toate articolele—unele chiar din cele reuşite—ce ni s'au trimis la redacţie, rămânând ca material pentru numerele viitoare ale revistei. Ţinem totuşi să atragem din nou atenţiunea colegilor şi a preţioşilor noştri colaboratori ca articolele să fie scurte, pe cât posibil, citeţe şi scrise pe o singură pagină. Prin călcarea unora din cele mai elementare reguli tipografice, articolele riscă de a nu putea vedea lumina tiparului.

* * *

Totodată rugăm călduros pe abonaţii revistei de a ne comunica orice schimbare de nume (prin căsătorie), sau de domiciliu: fie prin transferări, detaşări, concedii, etc., altfel redacţia şi administraţia nu-şi asumă răspunderea pentru neprimirea revistei.

Aceiaşi caldă rugăminte o facem şi D-lor directori şi directoare de şcoală de a înmâna, sau trimite acasă, prin servitor, revistele colegilor sosite în timpul vacanţei, sau suspendării cursurilor din cauza epidemiilor de boală.

Inştiinţare

Articolele trimise spre publicare trebuesc semnate cu numele adevărat, responsabilitatea asupra cuprinsului, căzând în sarcina exclusivă a autorilor.

Pentru ca revista să apară la timp, onoraţii colaboratori sunt rugaţi să înainteze manuscrisele până la 2 ale fiecărei luni.

— ABONAMENTUL —

100 lei anual
Pentru învăţători 80 lei
Preţul unui număr 10 lei

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: Str. MAREŞAL PREZAN, 29. CHIŞINĂU

Onor

Bibliotecii centrale Universitare

Liceul N° 1 băieți

Loco